

СТАНИСЛАВ Д. ЛАЗИЋ

ОКУЛТИЗАМ

У КРАТНИМ ПОТЕЗИМА

І. ИЗДАЊЕ

ЦЕНА 5 ДИНАРА

ИЗДАЊЕ ПИСЦА

НОВИ САД 1929.

"ЗАСТАВА" ДЕОНИЧАРСКО ДРУШТВО
ЗА ИЗДАВАЊЕ ОРГАНИХ КЊИГА И НОВИНА 117

НОВО!

НАСКОРО ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМPE ДРАМА

РАЗОРЕН ЖИВОТ

ОД ИСТОГ ПИСЦА

НОВО!

1929-929

80

СТАНИСЛАВ Д. ЛАЗИЋ

*Својом
успешном
технич. помоћу
Д. Сој*

ОКУЛТИЗАМ

У КРАТКИМ ПОТЕЗИМА

1929 год. 1. издање

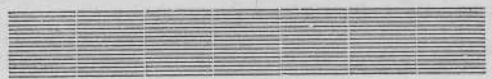

ЦЕНА 5 ДИНАРА

ИЗДАЊЕ ПИСЦА

НОВИ САД 1929.

"ЗАСТАВА" ДЕОНИЧАРНО ДРУШТВО
ЗА ИЗДАВАЊЕ СРПСКИХ КЊИГА И НОВИНА 117

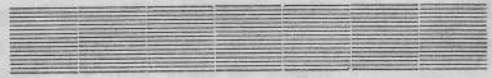
НОВО!

НАСРОРО ИЗЛАДИ ИЗ ШТАМПЕ ДРАМА

РАЗОРЕН ЖИВОТ

ОД ИСТОГ ВИСЦА

НОВО!

Ову књигу посвећујем
мом Миодрагу

Писац.

Увод

Доказивати егзистенцију душе је врло тешко. Јер ми смо по речима једног нашег г. Епископа као два мрава филозофа који су се састали на прсту човековом, те хоће да докажу егзистенцију човека. — Њихов ум је мали и ограничен и они по продужењу прста, по топлини његовој и по куцању артерија закључују, да ту мора постојати и неки савршенији механизам, и да тај прст, који их је дигао неколико мравијих миља горе, мора бити, да је у вези са тим механизмом.

Испричаћу вам неке ствари, које ће вас сигурно задивити.

Др. Андрал, славни француски лекар, који је располагао са толиком количином воље и самоуверења у искључиво позитивне резултате своје, постизавао је задивљујуће успехе.

Он прича ово: „Око 9 сати у вече наслонио сам се на прозор моје спаваће собе и гледао сам преко на стан младе девојке, а имао сам чврсту вољу, да она дође к мени.

Прошло је од прилике пола сата, када приметих доле на реци под врбама, једну белу силуету, да се приближује. Време ми је било превише дугачко и хтео сам да она потрчи, и она је почела трчати. Два минута доцније стајала је под мојим прозорима. Наслонила је лестве на прозор и брзином дивокозе се успузала и скочила у собу. — Онда се одједном тргла и узвикне:

„Ах! Боже шта ја то чиним, да ли сањам или је то збиља?“

„Збиља је то, драга госпођице!“

„Онда више не схватам ни себе, ни свет. Бог ми је сведок, да без моје кривице следим неку јачу моћ од мене, која се неразјашњиво игра самном. Ја осећам, да сам ту обично оруђе.“

Она клоне на столицу и покрије лице рукама.“

Даље прича исти лекар још интересантнији доживљај:

„Наскоро је из Африке донет, један неукроћен лав. Ни најчувенији укротитељи нису смели ући у његов кавез. О тој ствари се много говорило у Џокеј клубу и ја се понудим да ја уђем у кавез.“

Буде одређен и дан. Опкладе су падале. Када сам стигао до места, нашао сам скупљено, сво високо племство Лондона. Ступио сам пред кавез и лава сам просто јео очима. Лав је зажмурио. Али је с часа на

час прогледавао и тада сам приметио, како му у очима пламти црвен пламен. Чим сам га престао фиксирати, почео се са гласном риком вртети по кавезу. *107*

Наједном отворим кавез. Неман је задрхтала. Скупила се у противан кут и показивала ми је разјапљене вилице своје. Гласно је заурлала тако, да сам мислио, да ћу оглувети.

Мирно! Заповедих јаким гласом и ударих звер бичем, који је са жицом био преплетен, тако да је цвилећи окренула главу на страну. Један тренутак смо стајали тако, један према другоме. Са пругом сам показао круг и лав је послушно тим путем ишао, покоравајући се једино мојој вољи. Да нисам тако одлучно заповедао и да нисам располагао са толико великом вољом, не бих имао каде, да пишем ове редове. Хтео сам још који покус да учиним, али пријатељи су ме тако рећи извукли из кавеза.“

Ево другог случаја:

Солимин Бен Аиса, припада братству Саади, којег је 1335. године утемељио Саадедин Џебарт.

Тај Солиман Бен Аиса, Индијанац, је с једном иглом ископао своје око, т. ј. сасвим га је извадио из очне дупље, и показивао га је, а око му је висило, само још о једном снопићу живаца, један сантиметар од

очне шупљине. — После тога, вратио је око опет на своје место.

Затим, дао се отровним змијама да га изуједају, а сам је зграбио једну змију, одгризао јој главу, и појео је са кожом и костима.

Још интересантнији је случај који је донела београдска „Правда“ од 23. септембра 1928. г. бр. 258. под насловом „Необичан доживљај берлинског фабриканта.“ Наиме:

Један берлински фабрикант летио је заједно са својом младом женом, у једном купатилу, у близини северног мора. Једног дана морао је пословно да отпутује у Минхен, па је жену оставио у купатилу. Кад је стигао у Минхен фабрикант је одсео у једном хотелу, па је у вече дошавши у своју собу, чуо како је телефон зазвонио и он је дигао слушалицу.

На своју велику радост чуо је глас своје жене. Али после кратког поздрава, жена му је јасно и ако веома збуњено рекла: „Осећам да ми се приближује смрт, похитај к мени!... Шта ће бити, са нашом малом ћерчицом?...”

Фабрикант је узалудно звонио и звао, нико се више није јављао. Најзад је дозвоа централу и упитао са ким је он мало пре био скопчан. Девојка са централе му је одговорила, да нико није био скопчан са његовим телефоном, а пошто су телефонски

разговори ноћу врло ретки, то би она сасвим сигурно знала, да се неки разговор водио.

Фабрикант је одмах похитао у купатило, где се налазила његова жена. Ту је дознао да је његова жена умрла, баш у оном часу када се водио онај тајанствени разговор.

Или на пр. ово: Плиније, стари класик, у својој Епистоли глава VII. ред 27. пише ово своме пријатељу Сури:

„Доколица ми пружа прилику да нешто научим а теби да ме поучиш. Веома ме интересује да ли ти верујеш у духове, да имају посебно тело и да могу упливисати на нас, или их пак држиш простим творевинама, нашег страха?”

Мене приморава да верујем догађај који се десио Курциу Руфу.

Руф се налазио без помоћи, на улици са војводом Африканским. — Кад се једне вечери шетао двораном, ступи пред њега једна женска прилика, неприродне величине и прорекне му будућност. — Рекла му је да се она зове Африка, да ће он поћи у Рим и тамо ће постићи врло високе части, да ће се вратити у Африку као војсковођа и да ће ту умрети.

Све се тачно испунило.

Кад се вратио у Африку и ступио на афричку обалу, она му се поново појавила.

Сви знате, а и целом свету је позната клетва Тут-Ан-К-Амона, а свима је познато, како су они, који су радили на откопавању и отварању његове гробнице, на мистериозан начин умирали. Испричаћу Вам још један интересантан случај, са грчким филозофом Атенодоросом:

Пре Христа у Атини била је једна велика и проста, али озлоглашена кућа. У ноћној тишини чуло се често громко звекетање ланаца, најпре из велике даљине па затим све ближе и ближе. — Становници куће су се разбегли а кућегазда тражио је купца и продавао ју је, по врло ниску цену.

Атенодорос дошавши у Атину, опази оглас, и дознавши за узрок јефтине продаје, купи кућу.

Чим се примакло вече, он наложи ватру и почне писати и радити своје филозофске ствари, а то само зато, да би сву своју пажњу и мисли сконцентрисао на рад, да не би и нехотице, као што је Лутер, својом сопственом маштом, створио какву приказу, т. ј. хтео је да се потпуно убеди о истиности празног причања, наивног народа.

После 11 сати у ноћи се појави му приказа запуштеног човека, која га је стално звала. Атенодорос се није дуго дао молити, устане и пође за приказом. Тако су ишли све до на сред дворишта и ту приказе одједном нестане. Атенодорос на том

месту ишчупа доста траве и врати се натраг те настави свој посао. Сутра дан рано у јутро оде у атинску полицију и пријави случај, те замоли да се код њега на сред авлије копа. Полиција дође, отпоче копање и од прилике 15 метар испод земље, наиђе на костур, коме су на рукама и ногама били причвршћени ланци. Изваде га, и саране га са свима почастима, и од то доба, никад више се није јављао, човек са ланцима.

Мислим да сам Вас, са неколико примера довољно упозорио на ствари, које се у природи догађају и никако ми није намера да вам причам. о бајкама или још мање о неким чудима, јер то нису чуда. И чуда која се у природи догађају, природна су (те према томе нису чуда) и догађају се по природним законима, (јер се у природи ништа не може догодити ван природних закона) а само нама неусавршенима изгледају таким, међутим у ствари нису, већ су обичне природне појаве.

Ми смо тако удаљени, од познавања свих сила природе, да би се показало, веома нелогично, егзистенцију извесних феномена, само због тога негирати, што су према садањем стању нашег знања, непротумачиви и неразумљиви.

Ми, помишљајући на чуда, не смејемо заборавити, да су могућности природе неизмерне, и морамо бити

приправни, да верујемо, да оно што је по нашим теоријама било можда и глупо, или немогуће, да је могуће.

Јер чуда се никако не противе природним законима, већ само ономе, што је нама, о тим законима познато. Морамо признати, да су многе ствари могуће, које ми негирамо, јер незнамо и неразумемо, како то да оне могу бити могуће.

Пошто нама још нису познати, сви закони природе, то и не можемо а priori знати, шта је могуће, а шта је немогуће.

Да би се окулизам, што лакше дао разумети, морам прећи на психологију од *представе* до *суда*, као прву половину, а вољу, животињски електрицитет и душу, као другу половину.

Психологија.

Представа је сваки предмет, који нас обавештава путем чула, о себи.

Асоцијацијом представе имамо појам о некој ствари.

Ни појам, ни представу не можемо имати све дотле, док се једно од наших чула, не надражи. — Последница надражаја је осећај о предмету. О примарном осећају нећу да говорим, јер се он обично код деце појављује.

Секундарном осећају следи, интерес о предмету.

Интерес може бити: примаран и секундаран, а разликује се и по квалитету.

Примаран је онда, када се у нашој пажњи, налази још који појам или представа, или ако се интерес није ни према једном предмету, који се налази у нашој пажњи, определио. Чим је акт опредељења готов, заинтересован појам или представа, силази у фокус наше пажње.

Интензитет осећаја и осећања зависи од квантитета интереса.

Ако је осећај чисто психички, онда он зависи од психичког стања и диспозиције.

Ако је физиолошки, зависи од стања и кретања физиолошких појава.

Мишљење настаје асоцијацијом представе и појмова и спајањем њиховим.

Асоцијативни ток представе повлачи, апстракцију незаинтересованих представе и на тај начин долазимо до пажње.

Дакле, *пажња* је, када човек силом своје воље одстрани све представе и појмове, који нису моментално стекли интереса, а задржи у фокусу своје свести, само ону представу, коју он хоће.

Свака представа или појам, који нису дуго били или су пак били у фокусу наше свести, доласком друге појаве, или представе у фокус, одлазе под праг свести.

Памћење је пак способност наше свести, да репродукује, т. ј. да вади испод прага свести појмове и представе и да их оживљује.

Као последица мишљења и памћења јавља се *суд*.

Средство којим се доноси суд, прима, или одбацује, јесте *воља*.

Воља.

Код воље ћу се мало дуже задржати. Шта је то воља? Да ли је она материјална, или она настаје концентracијом мисли као што Јерузалема каже.

Нисам могао да нађем ни једну психологију, која би умела да каже шта је то воља.

Ајде да скренем мало са ове стазе, да би се опет вратио.

Замислите један Радио-грамофон, који је натучен разним техничким финесама, пун је испрекрштаних жица. Кад га ставимо у покрет он прима најлепше звуке, којима се ми толико дивимо. Знам шта ћете рећи: А када окренемо прекидач он ће престати и како би се то на пр. могло упоредити са човеком?

Ево како: Сам радио апарат ставио бих на супрот човеку. Жице и спроводнике ставимо на супрот живчаним снопићима и свима живцима (периферијским унутрашњим сензи-

тивним и моторним). Ово нека буду главне црте упоређења.

Кад се наш прекидач окрене, ми идемо на спавање. Кад се прекидач у радиа окрене, он престаје да ради. А кад се он тако поквари, да га се више не може оправити, као и ми када се тако разболемо да нам више нема лека, онда се он баца на ђубре (земљу), а ми под земљу.

Као што је радио способан да разашиље и прима кроз етер, исто је тако и човек способан, да разашиље и прима кроз етер, своје мисли и жеље. Али код радиа постоји још нешто, а то је струја. Онај, који га ставља у покрет, то смо ми. Као год и код човека. Онај, који му даје живот, то је природа (у ширем смислу). Али радио има и струју. Да ли и ми имамо неку струју? Пошто се струја не може видети, може се осетити.

Човек, када се одлучи да нешто учини, он онда целим својим телом осећа, да он хоће. А ако је воља достигла суперлатив, онда осећа као неку малу грозницу, т. ј. грозничаво хоће. Осећа по целом телу, да хоће и да мора бити. То је та воља, која зрачи кроз цео живчани систем. Кад не би ње било, човек би морао пропасти. Дакле, ако упоредимо вољу, која зрачи кроз живчани систем, са електрицитетом у радио апарата, долазимо до животињског електри-

цитета, јер наша воља није ништа друго него енергија.

Сада ако учинимо ову смелу претпоставку:

Ако би се тај животињски електрицитет сасвим иселио из нас, да ли би ми били у стању да продужимо макар и за један секунд наш живот?

Оног момента, када нас напусти наш животињски електрицитет, ми морамо престати живети, то је сасвим јасно.

Када нам је ова претпоставка јасна, онда смемо сасвим слободно тврдити, да тај животињски електрицитет јако наличи на душу и да он не може бити ништа друго, него душа.

Сада можемо поћи даље.

Човек примарним хотењем ставља се у положај објекта. А са потенцираним хотењем до суперлатива ставља се у положај субјекта.

Пример за ово имамо у нашој пословици: „Ми о голубу, а голуб на врата“.

Сасвим би било немогуће, да наше мисли одлутају до неке особе и да је неком магичком моћи доведу к нама.

Међутим сасвим је разумљиво, да ако схватимо вољу, као енергију, или тачније као животињски електри-

цитет, па према томе као душу, да душа после донете одлуке, на коју безусловно она утиче, врши функције и услуге, сличне радио- грамофону, т. ј. одашиље и прима путем етера.

Да ли је то тачно, да душа може да буде тај животињски електрицитет?

Мало пре сам вам испричао случај г. дра Андрала, како је ушао у кавез лавов и како га је укротио.

Овај случај се може растумачити само тако, да је он утицао на животињу, узвишеношћу душе или како би се то и друкчије дало рећи: квалитетом и квантитетом животињског електризма. Ово би била сугестија а оно телепатија, које спадају у прве почетке окултизма.

Анализа телепатије би изгледала овако:

Човек прво мора прећи све психолошке моменте од представе закључно до суда.

Сада се појављује воља, *ја хоћу*. У фокусу пажње већ стоји предмет. Воља долази од кулминирајућег хотења. Објект, који се налази у фокусу пажње субјекта, прима таласе који су послати од субјекта, а који му наређују. — Објект извршује наређење.

То би била анализа телепатије у кратким потезима.

Хипноза.

Када субјект целокупну своју вољу стави контра објекту (своме медијуму) и свој императив упресује силом у њега, тада објект или тачније медијум пада у транс.

Транс може бити примаран — слабији. А може бити и секундаран — дубок.

Секундаран транс је сличан у многоме смрти. Температура опадне, срце бије полако или се сасвим притаји, а тело му је сасвим неосетљиво.

О овом испричаћу вам један веома интересантан случај, који се мени десио, а који ми уједно служи као најјачи доказ егзистенције душе.

Око 9 сати у вече једне зимске вечери седео сам са једним друштвом и разговарали смо о окултизму. — Одједном су ме моји пријатељи опколили са молбама да им нешто покажем. На концу сам попустио, решио сам се и хипнотисао једног од чланова друштва. — Мало доцније сам га спустио у секундаран стадијум трансa, и наредио сам му ово:

— Отиди духом у Вилзонову ул. број 3.

После мале паузе, иза незнатног трзања, медијум је продужио слабим гласом:

— Стојим пред кућом.

— Уђи у ходник.

— Ушао сам.

— Уђи у први стан десно.

— Ушао сам.

Обиђи све просторије и нађи становнике тога стана.

— Нашао сам.

— Кога видиш?

— Видим једног човека, једну жену, две девојчице и једног дечка који спава. — Човек и жена седе са девојчицама за столом. Једна девојчица чита књигу „Воденица на Флоси“, а друга је баш сада запитала жену: „каких ћемо колача месити сутра?“

Поменути породицу нико из друштва није познавао, па ни медијум. Ја сам сутра дан отишао код те породице и констатовао сам, да су казивања хипнотисаног, од речи до речи била тачна.

Питам Вас ја сада, ако душа као дух не постоји, да ли је онда ово уопште могуће?

Спиритизам.

Ако смо сада убеђени, да заиста душа, као дух егзистира у нама, онда нам спиритизам не ће бити тешко разумети, онда су нам врата од спиритизма отворена.

Ни о спиритизму нећу да говорим као о чуду, јер он сам по себи не представља никакво чудо, него

као што сам напред рекао, он се никако не противи законима природе, већ га ми из необавештености или из неразумевања не схватамо. Или пак зато што је деведесет процената људи навикло, да мисли туђом главом.

А ригорозно негирати егзистенцију спиритистичких чињеница, због њихове може бити парадоксности, значи да свој субјективни хоризонт, изједначујемо са објективним хоризонтом природе. А Бога ми, за природу би било веома жалосно, када би могла само оно стварати, што ми схватамо. Па онда природа не би могла бити ни вечна ни бескрајна, а ипак је и вечна, и бескрајна.

Службена знаност, као и службена критика тврди: спиритистичке чињенице су немогуће, ergo не постоје.

Не слажем се са тим никако, макар да ја нисам компетентан, да критикујем службену знаност.

Службена знаност је до данас починила хвала Богу доста па и приличних глупости. Да не навађам сведом, навешћу само један случај, а то је проналазак Америке.

Кад је Колумб тврдио, да постоји на кугли земаљској још један континент, велик као Европа — проглашен је лудаком. А када је пронашао Америку, постао је од лудака

од једном најпапетнијим човеком не Европе, већ света.

Нелогично је негирати егзистенцију спиритизма ако о његовој егзистенцији или о његовом неегзистирању нисмо обавештени — убеђени.

Напред сам већ споменуо, да је веома смешно мислити туђом главом. Јер када ја могу мислити, зашто да и без трунке размишљања, једноставно усвајам туђе мишљење.

Или да ли је логичније држати, да су многи умни раденици, који су цео свој век провели на испитивању спиритизма дошли до рђавих, а они који без много размишљања једноставно негирају егзистенцију спиритизма, дошли до добрих закључака?

Да се понова вратим на медијума секундарног стадијума.

Теорија.

Јасно је, да медијум секундарног стадијума не може материјалним оком тако далеко видети, као што види својим психичким оком. То смо мало пре видели. Чим је медијум секундарног стадијума у дубљем сну т. ј. чим још јаче обамру телесна чула, тим су му психичке способности снажније. Према томе је носилац те способности свакако неко други, а не наше материјално тело, а свакако је тај независан од тела. Логич-

но је, ако наше тело сасвим обамре, онда ће носилац ових окултних својстава достићи највећи степен и неће са телом умрети, јер не зависи од тела. — Тако долазимо до трансценденталнога *ја*

Да у нама постоји трансцендентални *ја*, који је носилац читаве наше самосвести, доказ лежи у томе, јер када медијум секундарног стадијума ослободимо материјалних веза, зна и види неколико хиљада процената више, од нас. Када се медијум секундарног стадијума пробуди, не зна, као човек, ништа, шта је радио и говорио за време сомнабулног стања т. ј. делимичног ослобођења трансценденталног *ја*, материјалних веза.

Дакле наше феноменално *ја*, не обухвата читаву нашу самосвест, и није наше право *ја*, већ само један део тога, т. ј. он би био пројекција, трансценденталнога *ја*, у материјалном свету.

Дакле, чим је наше феноменално тело више обамрло тим су окултна својства јача т. ј. из овога се да закључити, да у нама ствара нашу битност, независно од тела, нешто, а то је трансцендентално *ја*, које смрћу тела постаје слободно, и започиње нов живот, много савршенији, од овога нашега живота.

Ако је наше *ја* скуп материјалних станица нашега тела, како се онда може материјални кретен осећати

исто тако потпун, у погледу свога *ја*, као што се осећа један потпуно нормалан и здрав човек. (На пр. Еде новинар у Новом Саду.)

Кад би дух био само производ материје, онда би према томе физички најразвијенији, човек морао имати највећу моралну квалификацију и ова би опадала и расла, према његовом физичком развоју тела.

Међутим се види баш противно. Већина људи јаким материјалних квалификација дало је науци тако рећи врло мало. Противно томе, људи слабих материјалних, али зато јаким моралних квалификација су створили сву данашњу знаност и науку.

Једино је то истина, да ће оболели мозак једном човеку оболети само материјални а не и душевни део човека.

Закључак, да је мозак самосталан аутор мисли, а не дух, је нетачан, јер би то значило — по речима једног великог испитивача спиритизма — тврдити, да је гласовир самосталан произвођач симфонија, само ако су жице у реду.

Мозак је оруђе духа, па поквари ли се то оруђе, дух је изгубио своје средство, којим је своје мисли транспортирао феноменалном *ја*, као што ни највећи виртуоз не може свирати на гласовиру т. ј. извађати гласо-

вирске симфоније, ако нема гласовира.

(Противно томе, постоји мисао без мозга, као и симфонија без инструмената — н. пр.: на папиру написана мисао или симфонија.)

Пође ли за руком човеку да магнетише лудака, то он код трансценденталнога ја, показује здраво и нормално мишљење, што не би било могуће, када би мозак мислио а не дух.

Дакле, мозак је један апарат, натучен великим финесама, којим апаратом дух, а не материја рукује.

Необорив је доказ, да болест мозга тангира искључиво феноменално, а не трансцендентално ја — ergo — трансцендентални ја је онај, који мисли, а мозак би био медијум, преко којег трансцендентални ја, транспортира своје мисли, феноменалном ја.

Према томе, наше је тело пројекција душе, у материјалном свету.

Од свих престоничких дневних листова окултистичком темом се бави највише „Правда“. У броју 24. од 27. јануара 1929. доноси „Правда“: Мисли г. професора А. М. Лау-а

Интересантно је, да поменути г. професор мисли, да је спиритизам, као култ огрнут плаштом мистицизма и да има тенденцију, да обмане публику. Међутим, ако се спиритизмом позабавимо мало подроб-

није, а не само површно, апстрахирајући сву мистерију, која је кривицом варалица постала садржина окултизма, добићемо чист и јасан појам о спиритизму. Тенденција једног правог спиритисте никада није била, нити ће икада бити, да окултизам обуче у мистицизам, већ да спиритизам знаношћу расветли. Није истина, да су спиритисти они, који су изгубили кога од својих милих, па да теже, да се ставе са њима у контакт и на тај начин редовно трпе обману аутосугестије.

Спиритистом се може постати овако:

Дечак још у школи чује реч окултизам, спиритизам итд. и напоследку се заинтересује за ову тему, после школе почне се мало интензивније бавити литературом окултизма и пређе на концу и на експериментално испитивање, и током година долази до неких резултата. Спиритизам отвара врата човеку сасвим једног новог света.

Господин професор М. А. Лау вели: ако духови имају намеру, да дођу у контакт са нама, зар су потребне неке нарочише припреме, па да се може са њима поразговорити. Даље вели, да су само хистеричне и живчано слабе особе способне да се занесу спиритизмом, те тако визијама и аутосугестијом обмањују себе. Најбоље би било, да онај, који

не познаје окултизам као науку и не говори о њој.

Интересантно је, да он не негира могућност феномена у трансу примарног и секундарног стадијума, он не негира егзистенцију телепатије, сугестије, хипнозе, он се свима силама оборио, али доста опрезно само на егзистенцију спиритизма.

Ја, међутим, нисам ни хистеричан, ни живчано слаб а и напротив употребљујем све артикле, које спиритисти строго забрањују, па сам могао доживети такве феномене, за које би г. професор Лау на концу рекао ипак, да су можда могући.

Скрећем пажњу, да г. проф. Лау, када хоће да критикује спиритизам, никако не сме критиковати га гледајући професионалне спиритисте, који варањем лаковерног света зарађују насушни хлеб, него нека се обрати на спиритисте, који се баве изучавањем спиритизма.

Даље, г. проф. Лау вели: „Научно испитивање и проверавање спиритизма је *необично* тешко“.

Треба мало скепсе и много воље и испитивање иде лако, да не може лакше бити.

Затим вели: Да се цео спиритизам заснива само на осећајима и према томе није наука.

Смем слободно рећи, да г. проф. Лау уопште и не зна шта је спери-

тизам, јер када би знао, не би смео уопште тако што рећи.

Психологија је наука, која се по главито бави осећањима и осећајима па је ипак наука.

А спиритизам никад није ни био, нити ће икада бити наука, која се бави осећајима.

Априорна антипатија, и мисао, да нас ова наука хоће да увуче, у средњовековно схватање света, не да да се спиритизам детаљно испита, и да се као таким, упозна цео свет.

Има људи, којима је немогуће веровати у духове, а да поред тога не верују и у друге персонификације принцица зла.

Ни једном спиритисти није ни жеља, ни намера, да знаност потамни мистицизмом, већ да окултизам знаношћу расветли.

Нови Сад, 25. XII. 1928. године.

САДРЖАЈ:

	Страна
Увод	3
Психологија	10
Воља	12
Хипноза	16
Спиритизам	17
Теорија	19

